

Slovenský sudca JUDr. Šamko o boji s temnými silami v trestnom práve na Slovensku

- CZ24 News | 31. května 2022

SLOVENSKO: Práve trestné právo totiž vytvára vhodný priestor na to, aby sa v ňom temné sily nielen pomenovali, ale aj porazili, píše vo svojom článku na portáli Právne listy sudca Krajského súdu v Bratislave JUDr. Peter Šamko.

Začnem netradične citátom:

„Každý krok nášho postupu vpred je sprevádzaný urputným odporom nepriateľov, zbierajúcich proti nám všetky sily, mobilizujúcich do boja proti nám nečestné temné sily“.

Nie. Mýlite sa. Aj napriek tomu, že to tak pôsobí, nejde o ďalší z výrokov súčasného prezidenta Policajného zboru, ktorý veľmi rád a často spomína boj proti temným silám, ktoré chcú brániť rozletu jeho vyvolenej časti polície. Policajný prezident sa totiž už opakovane nechal vo svojich verejných vyjadreniach počuť, že sa „temné sily mobilizujú“, že „temné sily pracujú efektívne a majú skúsenosti“, že za „obvinením vyšetrovateľov sú temné sily“, či, že je nutné hovoriť o „boji s temnými silami“ alebo, že „temné sily bojujú proti očiste spoločnosti“. A samozrejme, nechýba ani ubezpečenie policajného prezidenta, že je odhodlaný „temné sily poraziť“ a že „pre temné sily nastali zlé časy“. Už to tak trochu vyzerá ako posadnutosť policajného prezidenta temnými silami. Temné sily však vidia aj iní. Napríklad, nedávno sa pridala dokonca aj prokurátor špeciálnej prokuratúry keď vyhlásil, že „temné sily, ktoré bránili vyšetrovaniu tu boli stále, nie je to fenomén“.

Citát z úvodu článku nepatrí policajnému prezidentovi, ale ide o výrok legendárneho sovietskeho prokurátora A. J. Vyšinskijho, ktorý odznel v rámci jeho záverečnej reči dňa 24.08.1936 prednesenej v procese s trockisticko-zinovevským teroristickým centrom (tak sa proces označoval v dobovej tlači s tým, že malo ísť o organizovanú zločineckú skupinu, do ktorej sa spojili kontrarevolučné skupiny a vytvorili tzv. „Spojené centrum“). Zaujme aj posledná veta tejto záverečnej reči, ktorá sa týkala návrhu trestu: „Žiadam zastrelenie týchto zbesilých psov, všetkých, bez výnimky“. Zrejme neprekvapí, že všetkých 16 obžalovaných osôb bolo odsúdených na trest smrti zastrelením a rozsudok bol aj následne vykonaný. A taktiež asi nie je ťažké uhádnuť, kde policajný prezident berie inšpiráciu, keď sústavne hovorí o boji s temnými silami. Ale možno sa inšpiruje aj inde. Významnými bojovníkmi proti temným silám boli v minulosti napríklad aj taliansky dominikán Savonarola alebo staroslovanský boh Perun.

Boj proti temným silám (nech už je týmto pojmom myslené čokoľvek) je starý ako samé ľudstvo (stačí spomenúť napríklad hon na čarodejnice, kacírov, triednych nepriateľov a podobne) a nikdy sa zrejme neskončí. A prostriedkom tohto, vždy z dobového pohľadu, spravodlivého boja proti temným silám býva často trestné právo. Práve trestné právo totiž vytvára vhodný priestor na to, aby sa v ňom temné sily nielen pomenovali (cez mená obžalovaných a prostredníctvom skutkov, ktoré sa im kladú za vinu), ale aj porazili (a boli im uložené tresty).

Trestné konanie je pritom v boji s temnými silami vyslovene nezastupiteľné aj preto, nakoľko práve v ňom sa môžu ideálne vytvárať či už skutočné alebo domnelé zločinecké, či organizované skupiny viacerých osôb (tzv. zločinecké temné sily), pretože pre verejnosť je vždy príťažlivejšie a závažnejšie, keď sa odhalí koordinované sprisahanie rôznych osôb, ktoré mali mať dokonca aj určitú organizačnú

štruktúru, či stupne riadenia, ako keby mala byť temnou silou len jedna osamotená osoba. Navyše, v trestnom konaní je aj priestor na to, aby si temná sila mohla vstúpiť do svedomia, uvedomiť si svoje zlyhania a následne sa priznať k tomu, že je temná, prípadne, že s temnými silami aspoň spolupracovala.

Boj proti temným silám pritom nabera na intenzite vždy v určitých historických cykloch, keď sa zrazu začínajú opakovať razantné slová z minulosti o nekompromisnom boji proti temným silám aj na poli trestného práva (tak ako to bolo uvedené vyššie) a toto verbálne vymedzovanie sa proti temným silám býva v týchto cykloch sprevádzané spravidla aj zvýšenou aktivitou polície, ktorá odhaľuje v krátkom časovom slede stále viac a viac sprisahání (organizovaných, či zločineckých skupín), pričom sprievodným javom tohto čistenia spoločnosti od temných síl býva aj to, že akákoľvek prípadná kritika vyšetrovacích postupov bezpečnostných zložiek, býva ostro odsudzovaná a nezriedka sa následne aj takýto kritici stávajú súčasťou nejakej ďalšej zločineckej (temnej) skupiny. Je predsa samozrejmým, že ak niekto kritizuje, či vyšetrovaním preveruje boj proti temným silám, stáva sa sám temnou silou, respektíve temné sily aspoň podporuje. Tak to bolo v minulosti a zrejme sa na tom nič nezmenilo ani v súčasnosti.

Boj proti temným silám sa potom niekedy (čo je až historická notorieta) vymkne spod kontroly, nakoľko možná kontrola tohto boja je nežiadúca a pokus o prípadnú kontrolu býva označovaný, ako inak, za sprisahanie temných síl (zločineckú skupinu), ktoré chcú mariť boj proti temným silám, ktoré sa boja odhalenia a je preto nutné ich potierať (samozrejme trestným právom). Z hľadiska nezaujatého pozorovateľa potom nie je celkom jasné, či je zločinecká skupina tá, ktorá bojuje proti temným silám a bojí sa odhalenia svojich metód boja alebo je zločinecká skupina tá, ktorá chce tento boj preskúmať (kontrolovať), respektíve ide iba o dobové hry na zločinecké skupiny a žiadne fakticky neexistujú a ak niečo predsa len nie je v poriadku, tak môže ísť najviac o individuálne zlyhania jednotlivcov.

Pokiaľ teda v súvislosti s odňatím spisu na Okresnom súde Bratislava III zo strany polície[1] vyšlo najavo, že sa opätovne vedie trestné stíhanie pre zločineckú skupinu (teda nie pre spolupáchateľstvo, či organizovanú skupinu, ale hneď pre najvyšší level trestnej súčinnosti a to zločineckú skupinu), ktorá by mala alebo mohla pozostávať z vyšetrovateľov, prokurátorov, či dokonca sudcov, ktorí majú mariť, či spochybňovať (manipulovať) boj inej časti polície proti temným silám (tým, že ho preverujú, odsúhlasujú, či dokumentujú), potom je to pomerne silný závan minulosti, keď sa zločinecké skupiny neodhaľovali, ale z rôznych dôvodov vytvárali.

Je potrebné sa zamyslieť nad tým, či SR nemá také množstvo vyšetrovaných zločineckých skupín práve a len z dôvodu, aby ich vyšetrovanie mohla dozorovať konkrétna prokuratúra (teda, či sa nevedie primárne trestné stíhanie pre právnu kvalifikáciu, hoci tá by sa mala odvíjať od skutkových zistení a nie naopak) a či v tomto konkrétnom, vyššie uvedenom, prípade nejde alebo nemôže ísť o vedenie vyšetrovania z dôvodu, aby sa nikto polícii do boja proti temným silám nemiešal a už vôbec, aby nespochybňoval metódy tohto boja. Skutočne môžu byť súčasťou zločineckej skupiny sudcovia preto, že povolili použitie ITP alebo rozhodli o vzatí do väzby? Skutočne je možné, aby polícia odnímala sudcom na súde spisy len preto, že si polícia mechanicky vytvorí koncept akejsi zločineckej skupiny a tak chce kontrolovať to „čo zistili tí druhí“? Je možné viesť trestné stíhanie z preventívnych dôvodov?

Som názoru, že polícia by sa nemala báť vyšetrovať temné sily ak skutočne existujú. Rovnako tak by sa však polícia nemala báť toho, ak niekto bude vyšetrovať spôsob vedenia boja proti temným silám, t. j., či spôsob vedenia vyšetrovania je v súlade so zákonom, respektíve, či aspoň z časti nie sú temné sily umelo vytvárané a preventívne viesť protivyšetovanie. Nikto by totiž nemal chcieť, aby sa opakovala história, keď časť prezentovaných temných síl (sprisahání, skupín, či spolčení) nebola skutočná a viedla k justičným omylom a przneniu trestného práva.

Článok si dovoľím zakončiť opätovne citátom. Tentoraz pôjde o vyjadrenie prokurátora JUDr. Juraja

Viesku[2], ktorý bol významným prokurátorom Štátnej prokuratúry zriadenej v roku 1948, podieľal sa ako prokurátor na viacerých politických procesoch (navrhoval napríklad trest smrti pre Miladu Horákovú), bol autorom komentáru (výkladu) zákona č. 231/1948 Zb. na ochranu ľudovo demokratickej republiky (na podklade ktorého bolo popravených 182 osôb) a sám bol následne odsúdený za trestný čin sabotáže (na sedem rokov), pretože nezakročil a neupozornil na používanie nezákonných metód vyšetrovania bezpečnostným aparátom (malo ísť o nátlak na obžalovaných, či svedkov, či falšovanie dôkazov) a tým mal ohroziť dôležitý záujem na zistení materiálnej pravdy. V rámci svojich obhajobných tvrdení uviedol:

„Oficiálne stanovisko bolo toto: v tomto období triedneho boja si nemôžeme dovoliť stíhať členov bezpečnostného aparátu, keď nezachovávajú predpisy o spôsoboch vyšetrovania“ ... Významné posty v bezpečnostnom aparáte, či justícii obsadzovali „kývalovia, ktorí so všetkým budú súhlasiť a nikdy nič nebudú namietat“. Ako prokurátor bol prostelen „súčasťou súdnej represie, justície, ktorej nezáleží na skutkovom deji, na zistení materiálnej pravdy, justície, ktorá je tu preto, aby odrovnávala, ak je na tom záujem“. Tak pozor na to, pretože boj proti temným silám môže byť niekedy tiež temný...

ZDROJ: [1](#)